

Ревко Альона Миколаївна,

аспірантка кафедри менеджменту та державного управління

Науковий керівник: професор, д.е.н., зав. кафедрою менеджменту та державного управління Бутко Микола Петрович

Чернігівський національний технологічний університет

КАПІТАЛІЗАЦІЯ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ НИЗЬКОЇ КУПІВЕЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

На сучасному етапі розвитку держави людський потенціал стає основою національного багатства і найбільш цінним ресурсом будь-якого суспільства, оскільки головним критерієм соціально-економічних інновацій виступають досягнення в сфері розвитку людини та задоволення її потреб. Здатність економіки ефективно використовувати цей потенціал проявляється через зростання купівельної спроможності заробітної плати, валового внутрішнього продукту країни та якості життя населення.

Нині держава не в змозі забезпечити повноцінного фінансування людського розвитку, тому доцільним є дослідження купівельної спроможності заробітної плати як основного джерела формування й розвитку людського потенціалу регіонів України.

Сучасним проблемам дослідження рівня заробітної плати населення, формування та розвитку людського потенціалу регіонів присвячені праці О. І. Амоші, В. П. Антонюка, В. В. Близнюк, М. П. Бутка, В. М. Гейця, Б. М. Данилишина, Т. А. Заяць, А. М. Колота, В. І. Куценка, Е. М. Лібанової, І. М. Новак, М. П. Соколик, В. В. Онікієнка, В. П. Удовиченка та ін.

Людський розвиток у цілому полягає в реалізації можливостей кожної людини сповна задіяти свої потенції та прагнення вести здорове, повноцінне та творче життя. Практична реалізація зазначених цілей здійснена за допомогою

створення максимальних матеріальних можливостей задоволення базових потреб людини. У першу чергу – це отримання якісної освіти, медичних послуг, охорона здоров'я та забезпечення гідного і безпечного рівня життя [1, с. 149].

Головною причиною зниження рівня людського розвитку є збереження низького рівня заробітної плати, яка є основним джерелом задоволення базових людських потреб найманих працівників та членів їх сімей. У 2000 році майже в усіх регіонах країни реальні купівельні можливості заробітної плати були менші ніж розмір прожиткового мінімуму, тобто менше 1, а це свідчить, що рівень життя не забезпечував навіть фізіологічного виживання населення (рис. 1).

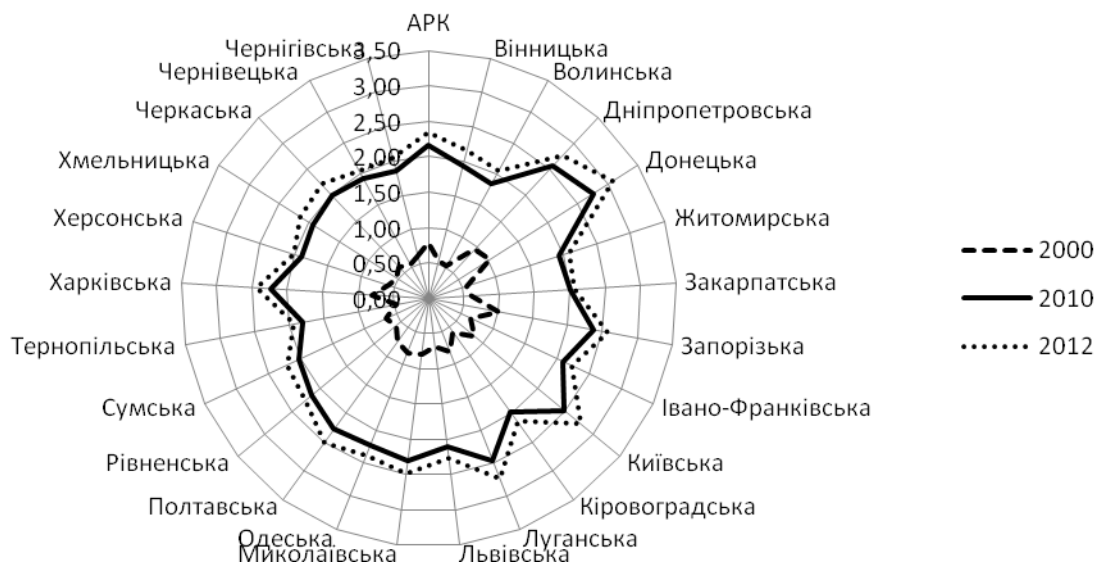

Рис. 1 Реальні купівельні можливості середньомісячної заробітної плати в регіонах України в 2000-2012 рр. (кількість наборів прожиткового мінімуму)

У 2012 році по відношенню до 2000 року відбулося підвищення даного показника в усіх регіонах України, однак він ще знаходиться на досить низькому рівні. До того ж, експерти Рахункової палати зазначають, що прожитковий мінімум, який є критерієм формування рівня оплати праці та соціальних виплат, і досі визначається на підставі наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, затверджених урядом ще в 2000 році. Тому про реальне підвищення купівельних можливостей населення регіонів наразі не йдеться.

Низький рівень реальних купівельних можливостей заробітної плати населення регіонів здійснює негативний вплив на формування й розвиток

людського потенціалу, оскільки заробітна плата являється провідним інструментом інвестування в розвиток людського потенціалу України.

Людський потенціал це унікальна категорія, його продуктивна реалізація в більшості випадків (наприклад, використання людиною своїх можливостей для набуття нових знань) призводить не до зменшення, а до розвитку, збагаченню даного потенціалу. Тобто, людський потенціал зростає із застосуванням і досвідом, як у трудовому процесі, так і поза його межами.

Однак, на нашу думку, якщо людський потенціалу працює не у фаховому напрямку, то його трансформація у людський капітал не можлива. Тільки фаховість використання людського потенціалу сприяє його капіталізації [2, с. 111].

Таким чином, низька купівельна спроможність заробітної плати і пов'язана з цим бідність працюючого населення країни стали основною перешкодою на шляху до економічного розвитку. Незважаючи на статистичне зростання добробуту, рівень життя населення України значно відстає від європейських та інших розвинених країн. Цим обумовлюються значно гірші умови для розвитку та капіталізації людського потенціалу як країни в цілому, так і її складових регіонів зокрема.

Подальша капіталізація людського потенціалу можлива за умов ефективної зайнятості та зростання життєвого рівня населення, а саме таких показників, як: структура доходів і витрат, величина середньої і мінімальної заробітної плати, підвищення прожиткового мінімуму.

Література

1. Butko M., Revko A. Wages as a determinant of human reproduction // *Zeszyty naukowe Podkarpacka Szkoła Wyższa im. bł. ks. Władysława Findysza w Jaśle*. – Zeszyt 10. – 2013. – p. 148-157.

2. Ревко А.М. Вплив заробітної плати на процеси капіталізації людського потенціалу регіону // Підвищення національної конкурентоспроможності : управлінські, соціально-економічні та науково-технологічні аспекти : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції 19-23 листопада 2013 р. Сімферополь-Ялта. – Сімферополь : Кримський інститут бізнесу, 2013. – С. 110-114.